

NAŠA ZVEZDA

LETO VIII.

V LJUBLJANI, 5. APRILA 1939

ŠTEV. 13.-14.

za dijake

Kdo bo nesel Alelujo

1. Na veliki četrtek zvonove zavežejo. Naš kovorski cerkovnik Martin je prvi res dobro povezal pod strop zvonice, da bi se otroci ne obešali nanje in bi le kak zvon ne klenknil! Takrat se je začel tisti skrivnostni čas, ki krepko oblikuje mlado dušico.

Prišel sem na počitnice, menda sem bil tretješolec. Na veliki petek opoldne so mi mama dali debelo knjigo, svojo Večno molitev — sicer je niso nikdar nikomur zaupali — in me poslali v cerkev molit, pred monštranco, skrivnostno zagrnjeno s tančico.

Čisto sam sem bil v cerkvi. Svoče so živo trepetale, da je po monštranci pobliskavalo. Oljne lučce v svojih barvnih kozarcih so neslišno plapolale ob stenah božjega groba. Iz stolpa je bilo slišati od sile počasno, trdo udarjanje cerkvene ure — kakor bi tam merili večnost. Skozi črno zagrnjena okna pa

je prihajalo komaj pol mrzle pomladanske dneвне luči.

Molil sem res, kakor so mi mama naročili, vsaj na veliki petek je treba ubogati dobesedno! Prav pred oltarjem sem klečal, tako so mi naročili, čeprav smo se fantje tako neumno sramovali takih reči. In ko je minila cela ura, so jecnila cerkvena vrata in kmalu je za mojim hrbtom zarožljala stara žena s svojim velikim rožnim vencem.

Nič več, a tiste molitve še danes ne morem pozabiti. Danes vem, da je bila velika milost velikega tedna.

2. Sli smo z mamo Bogka poljubovat. Bili smo vsi še otroci. Pokleknili smo na mrzel kamen in posnemali mamo. Dolga je bila njena molitev. Mi

smo samo gledali. Jezus je bil ves krvav, po zmučenem obrazu, po razpetih rokah, po prebitih kolenih in prebodenih nogah. Močno je osvetljevala njegov obraz oljna lučka. Naš Jezus se nam je smilil, smilil. Če bi se mami oči zasolžile, bi se nam tudi, od prsrčnega sočulja. Oj, ti otroško srce, kako znaš biti iskreno! Potem smo dali v pušico »za varuhe božjega groba« in za mamo po vrsti Gospodu poljubili svete rane. In že smo morali oditi, da smo naredili drugim prostor.

Nič več. A še danes se živo spominjam tega svojega prvega premišljanja. In dobro smo ga opravili!

5. Procesija vstajenja na veliko soboto zvečer je veliko doživetje! Zvonovi so bili že odvezani. Vsak hip bi morala iz cerkve zadoneti pesem

»Zoeličar gre iz groba«, spremljana od ministrantovskih zvoncev. Tedaj me je gospod učitelj, mladega dijačka, pograbil in mi naročil, naj nesem alelujo. Nič rad nisem poslušal, čeprav je bila to čast, kakor za fante, da nesejo bandero. Kaj bi me ljudje gledali, sem si mislil, posebno če bo kaj narobe. A sem le plaho vzel Zoeličarja, ki je zmagovalno držal svileno zastavico z latinskim napisom »Alleluja«. Takoj za pevc sem moral stopati. Velikonočno veselje me je prevzelo, ko smo hodili v procesiji po zelenih mejah med poganjajočimi njivami. Še danes mi zvone v spominu tiste velikonočne pesmi, še danes slišim tisti ministrantov zvonec. Saj se nič posebnega ni zgodilo, niti polomil ga nisem. Ko smo se

vrnili, sem Boga lepo postavil na oltar, cerkovnik Martin pa ga je dvignil na stebriček nad tabernakljem in potem smo še slišali prelepo, skoraj poskočno »Regina caeli«.

Nič več. A velika noč je bila zares lepa. Spominjam se, da sem takrat zagrešil prvo nebogljeno pesem in jo krstil »Vstajenje«. Ena kitica je bila takale:

Mir vsakemu seva
z obraza jasno,
ker milost preveva
ga božja ljubko.

Tisto prvo pesem še danes hranim. Le podčrtal sem ti besedi zdaj.

To želim tudi tebi: da bi veliki teden lepo preživel. Podčrtane besede ti morejo biti za skromen kažipol.

Vsi kongreganisti morate nositi alelujo — Vstalega, zmagovalca Gospoda Jezusa morate nesti v svet! Zato pa velja za vsakogar: »Bodi srčen in pogumno bodi tvoje srce. In upaj v Gospoda! (Ps 26. 14.)

P.

**Vsem kongreganistom, naročnikom in prijateljem
»Naše Zvezde« želita za praznike Vstajenja mnogo
veselja v Bogu** **Uredništvo in uprava.**

Na pragu nove dobe?

Ko se je zamajal veliki zvon sv. Petra v Rimu in oznanil smrt Pija XI. širnemu svetu, je njegovemu žalostnemu donu prisluhnilo vse. Vse je stisnilo pri srcu in v žalosti zaskrbelo za bodočnost sveta. In ko so velikega papeža polagali v kripto rimske bazilike, se je v čudoviti edinosti s hvaležnostjo sklonil nad krsto poleg katoliškega sveta tudi protestantski in judovski in poganski, Evropa in Amerika, Azija, Avstralija in Afrika. Mogoče že stoletja ni bilo dobe, da bi bilo vse človeštvo tako ene misli, kaj pa šele tako edino v spoštovanju do poglavarja katoliške Cerkve in v žalovanju za njegovim odhodom v deželo miru in pokoja. Le Berlin in Moskva sta zapovedala svojim radijskim postajam molk...

Kaj je bilo, s čimer naj bi si Pij XI. pridobil spoštovanje in naklonjenost vsega sveta? Odgovor na to vprašanje nam daje čas, ki ga živimo. Naš čas je čudno velik po tem, da ne spoštuje človeškega dostojanstva. Ni je stvari, ki bi bila danes manj vredna od človeka. Kar si mislimo pod besedo človečanstvo, je danes pogaženo kot še nikdar. Besede: človeška svoboda, pravica, osebnost, ljubezen do človeka, potrpljenje s človekom, obzirnost do človeka, so danes prazen zvok kot že dolgo ne. Ker pa je bil Pij tisti, ki mu te besede niso bile le zvok brez vsebine, ampak jim je vsebino priznaval in vsebino branil, ga je ponižani in razžaljeni človek naših dni vzljubil kot vzljubim človeka, ki ima srce za mene, ki me hoče zavarovati pred nasiljem in uničenjem. Papež je postal veliki zavetnik vsega človečanskega, v Cerkvi in izven nje, zato pa tako visoko spoštovan v Cerkvi in izven njenih meja. Ob izgubi tako dragocenega varuha je človeštvo zbolelo in zaskrbelo.

Vsem, ki so se žalostni zbrali okrog mrtvega poglavarja katoliške Cerkve po vsem svetu, pa je bilo istočasno jasno še nekaj. Da Pij XI. ni bil varuh človeškega dostojanstva in njegovih pravic iz sebe, ampak iz evangelija in iz Kristusa, ki v Cerkvi živi. Zato smo doživeli, da je spoštovanje velikemu pokojniku veljalo istočasno in v doslej še nikdar tako visoki meri katoliški Cerkvi kot tisti, ki o človeku najlepše uči in ga tudi najbolj odločno brani, pa naj gazi njegove pravice kdorkoli. Zaščita človeka v katolicizmu, ki jo je dokazalo mučeništvo Cerkve na mejah komunističnega in rasističnega nečloveškega divjanja, je pridobila katoliški veri toliko simpatij, da stojimo v tistem psihološkem stanju, ko se dobrota in resnica pokažeta v tako jasni luči, da se ni več težko spreobrniti... In ko je zasedel prestol sv. Petra kardinal Pacelli — Pij XII., ki ga je ves isti svet želel in pri-

čakoval iz istih razlogov, zaradi katerih je tako veličastno žaloval za njegovim prednikom, je približanje katolicizmu toliko lažje, saj se bo v njegovi dobi še in še pokazalo, da je prava varuhinja človeka na zemlji, za čas in večnost, le prava Kristusova Cerkev pod vodstvom rimskega papeža. Mogoče bomo doživeli, da bodo mase tistih, ki si želijo na svetu človeka vrednega življenja v miru in pravičnosti, trumoma prestopale v svetišče katoliške Cerkve.

Nehote se človeku vsili primera iz prvih dni krščanstva. Ali ni bil tedanji čas tudi velik v odrekanju človeških pravic in dostojanstva večini tedanjega človeštva, naj so jih teptali kot sužnje ali barbari? In kje moramo iskati veliki razlog za izredno hitro rast krščanstva? Gotovo tudi v tem, da so se ga kot svojega zavetnika in rešitelja trumoma oklepali tedanji ponižani in razžaljeni, sužnji in barbari. V Kristusovi blagovesti so našli svoje pravice in čast, zato so jo sprejeli in se za njeno zmago tudi borili. Bog pa je njihova osebna prizadevanja spremljal s svojo milostjo. In tedaj je krščanstvo zmagovalo imperij krvi in krivice... Takrat je zgodovina potrdila Jezusove besede: »Zaupajte, jaz sem svet premagal.« Potrdila jih bo tudi danes. Znamenja so že tu. Dr. V. Fajdiga.

Nase pozabi, pa zadovoljno bo tvoje srce

Gotovo veste, da morajo kaplani, preden postanejo župniki, napraviti poseben izpit, ki se imenuje konkurz. Povedati vam hočem, kakšno vprašanje je dobil pred leti v Ljubljani kaplan pri izpitu. H konkurzu je prišel namreč kaplan, ki je bil znan po svojem socialnem delu: mnogo je delal po delavskih organizacijah, po izobraževalnih, dobrodelnih, nabožnih društvih. Pa ga vpraša izpraševalec — profesor bogoslovne fakultete: »Vi, gospod kaplan, polagate tako veliko važnost na praktično delo za druge. Potemtakem pa so tisti puščavniki, ki so šli v samoto in so tam živeli samo molitvi, svojo življenjsko nalogo slabo opravili in bi jih mi ne smeli častiti.« »Seveda so svojo življenjsko nalogo slabo opravili, če so molili samo zase,« se je glasil odgovor odrezavega kandidata, in izpitni odbor je bil z odgovorom zadovoljen.

Zakaj pripovedujem to zgodbo? Če sami sebe vprašamo, za kaj največ molimo, bomo bržkone dobili ta odgovor, da največ molimo — sami zase. Prav! Saj je ljubezen do samega sebe in skrb za samega sebe tudi potrebna in je v redu, če Boga prosimo vsega, česar si želimo v življenju. Ne bilo bi pa prav, če bi molili samo zase. Saj je ljubezen do bližnjega prav tako naša dolžnost kakor ljubezen do samega sebe.

Opazoval sem človeka, ki je neprestano tarnal in ki je imel sebe za zelo nesrečnega človeka. Pa mi je nekdo razložil njegovo nezadovoljnost takole: »Ta človek ima obilico lepih lastnosti: marljiv je, skrben, vesten — samo preveč misli samo nase. Če bi se bolj zanimal za druge ljudi, bi bil zadovoljnejši. Kajti videl bi, koliko ljudi bi si obliznilo vse prste, če bi mogli z njim menjati. On pa preveč gleda tiste, ki jim gre bolje nego njemu, premalo pa tiste, ki jim gre slabše, pa tako sam sebe oropa velike tolažbe v življenju.«

Kot naslov tem vrsticam smo citirali neki Krekov izrek. Krek je vse življenje napravljajl vtis človeka, ki je s svojo usodo zadovoljen. Odkod njegova sreča?

Sam nam je dal odgovor na to vprašanje v zgodbi o »možu, ki je bil vseh nesreč poln«. V povesti Božji blagoslov govori takole mati sinu Janezu (— tudi Kreku je bilo Janez ime —):

»Kakor črn oblak je legla neštevilnokrat težava na mojo dušo. Nisem se ji hotela vdati. Mislila sem vselej na druge še bolj nesrečne. Če nisem mogla pomagati komu v dejanju, sem pa molila za vse dušne in telesne reveže in, kadar mi je bilo najhuje, za duše v vica, ki izmed vseh najbolj trpe. Vselej brez izjeme je prisijal skozi črni oblak svetli žarek božje milosti in zopet sem bila mirna. Slišala sem nekoč v pridigi lepo priliko o možu, ki je bil vseh nesreč poln. Nizal jih je na vrstico kot jagode. Komaj jih je še nosil. Vedno jih je prebiral: ta je o materi, ki so mi umrli še mlademu dečku; ta je o sestri, ki mi je zgorela; ta je o ženi, ki mi jo je ubil sovražnik; ta je o toči, ta o povodnji, ki mi je naredila toliko škode. Tako je ponavljajl svoje nesreče in vedno žalostnejši je bil. Ko je nekoč zopet pričel od začetka prebirati jagode svojih nesreč, se mu prikaže nebeška prikazen in pravi: „Mož, teci, tamle se utaplja v potoku otročiček; reši ga!“ — Ubogal je in po poti je izgubil prvo jagodo. Usede se in prične iznova prebirati. Zopet se mu objavi prikazen in mu reče: „Revež je oslabil na polju, teci in nesi mu kaj krepila!“ Zopet uboga in druga jagoda se mu izgubi na poti. Tako ga je opozorila prikazen pri vsaki jagodi na kako dobro delo in nesrečni mož je nazadnje izgubil vse. Vrvica njegovih nesreč je bila prazna: Star je bil že in slutil je, da bo treba umreti. Tu se mu zopet prikaže nebeška prikazen in mu pravi: „Glej, pote prihajam. Sedaj bo vseh žalosti pravi konec. Blagor tebi, blagor vsakomur, kogar jaz spremljam skozi življenje. Angel božji sem in ime mi je: ljubezen do bližnjega.“ (Krek, Izbrani spisi IV, 85, 86.)

Če bi sedaj hoteli jasneje odgovoriti na vprašanje, za koga naj molimo, bo vsak našel obilno znancev in prijateljev, ki se jih bo spominjal v molitvi in si tako na najzanesljivejši način ohranjajl njih prijateljstvo. Opozoriti pa želim na eno stvar, ki naj bo pri nas vseh predmet naše molitve: to sta naša država in naš narod. Če vzamete v roko molitvenike velikih narodov, zlasti molitvenike za dijake ali sploh za izobraženstvo, boste vedno našli v vsakem takem molitveniku tudi posebno molitev za državo in za narod. Če to delajo veliki narodi s starodavnimi lastnimi državami, je to še posebno potrebno pri majhnem narodu, čigar narodna država je slavila šele dvajsetletnico obstoja. Ne pozablajmo pa važne resnice: da Bog vlada svet in da imajo naporj posameznih držav in narodov toliko uspeha, kolikor ga jim da Bog. Bog bo pa dal toliko uspeha, kolikor ga bomo zaslužili s svojim delom za skupne namene in s svojo molitvijo za blagoslov pri našem delu. Med našo mladino je močna želja, da bi storila kaj pomembnega, kaj koristnega za državo in za narod. Glej, prijatelj moj, nekaj pomembnega in koristnega lahko že sedaj storiš: poleg tega, da se s študijem pripravljajl za delo v prihodnosti, se pripravljajl za delo v prihodnosti tudi s tem, da priporočajl Bogu Jugoslavijo in Slovenijo. Tako si že sedaj nabiraš božjega blagoslova, da te bo spremljal pri vsem, kar boš kdaj pozneje v svojem poklicu delal dobrega in koristnega za Jugoslavijo in za Slovenijo. Kadar govorimo o narodnem delu, ne pozablajmo, da je tudi molitev za narod in državo prav odlično, prvovrstno narodno delo, da je taka molitev za dijaka najlepša priprava za delo v bodočnosti in da tega narodnega dela opravljajmo — mnogo premalo.

I. D.

Kristusova elita

Služba izbranosti ni zaradi svoje vrednosti nekaj že na zunaj prvenstvenega. Elita ima sicer pravico do nekakšnega primata v kraljestvu božjem na zemlji, a drugače kakor bi na prvi pogled utegnili sklepati. Prvenstvo, ki ga uživa, je prvenstvo službe, žrtvovanja, trpljenja za druge. Ko so se nekoč Gospodovi učenci začeli razgovarjati o tem, kdo da je največji med njimi, je »Jezus, ki je videl misel njih srca, vzel otroka, ga postavil poleg sebe ter jim rekel: 'Kdorkoli sprejme tega otroka v mojem imenu, mene sprejme; in kdor mene sprejme, sprejme tistega, ki me je poslal. Zakaj kdor je najmanjši med vami vsemi, ta je velik'« (Lk 9, 46–48). In v kolikor je ta elita nositeljica avtoritete v Cerkvi (nujno to ni, čeprav bi bilo želeli), velja zanjo še prav posebno tista čudna zahteva, da si je treba voditeljsko čast odkupiti s službo vsem in z žrtvovanjem. »Veste, da

vladarji narodov nad njimi gospodujejo in velikaši izvršujejo nad njimi oblast. Med vami pa ni tako; ampak kdorkoli med vami hoče biti velik, bodi vaš strežnik, in kdorkoli med vami hoče biti prvi, bodi vaš služabnik. Kakor Sin človekov ni prišel, da bi se mu streglo, ampak da bi on stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge« (Mt 20, 25 do 28). Tudi one besede o umivanju nog bi morali

v tej zvezi navesti. Bolj kakor sicer je prav v tej »etiki za elito« Kristus sam vzgled svojim izbranim. Kakor on sam, morajo biti ti njegovi zvesti pripravljeni, da store vse za svoje brate in sestre. Kakor on morajo izvrševati službo dobrega pastirja, ki da za svoje ovce tudi svoje življenje, ako je treba. In v tisoč posvetnih razvedrilih in zabavah svojih varovancev morajo odkloniti vse in govoriti s Kristusom: »Jaz imam za živež jed, katere vi ne poznate... Moja jed je, da izvršujem voljo tistega, ki me je poslal, in dovršim njegovo delo« (Jan 4, 32, 34).

Taki dobri, do konca zvesti in požrtvovalni ljudje so za vsako človeško skupnost nujno potrebni. Oni so nositelji duhovnih energij; oni so vsakega živega občestva zdravje in mladost. Danes ljudje v svoji plehkosti tega ne morejo prav razumeti. Površni ljudje bi želeli, da bi človeštvo kot celota postalo povsod enako plitvo. Njihova duševna revščina bi naj postala merilo vseh stremeljenj in vseh žrtev. To bi bila strahotna nivelizacija življenja, ki bi privedla do neizrekljivega duševnega siromaštva. Krščanstvo je s takim poplitvenjem nezdržljivo. In tudi narava sama se tem absurdnim zahtevam ne bo nikoli uklonila. Vedno se bodo našli ljudje, ki bodo sicer povsem pravilno ocenili vrednost lepega družinskega življenja, pa se bodo kljub temu odločili za žrtvovanje vsega tega in bodo izbrali pot svečeništva ali kaj podobnega. Takih ljudi družinsko življenje ne more prav zajeti. Njihove misli in želje so usmerjene v svet. Duša je preširoka, da bi našla

mir in zadovoljnost v ozkem družinskem krogu. Pred očmi imajo veliko, skupno družino družin, rodov in narodov, ki rabi posebne očetovske in materinske skrbi, da ne zdrkne v kaos medsebojnega sovraštva in izrabljanja. Kdor pa hoče biti vsem (ali mnogim) veliko, ne more biti vezan samo na enega. S tem, da so se odločili za drugačen cilj, je postal način njihovega življenja nujno drugačen. Ves življenjski slog se je izpremenil. Dolžnosti je več in so drugačne; odgovornost je težja, pogled v svet širši in globlji; zaupanje v Boga večja in bolj občutna nujnost. Še veselje, ki je barometer notranje sreče, se spremeni: je bolj mirno, bolj stalno in brez tistega čudnega menjavanja med slastjo in studom, kakor je to v vsakdanjem življenju običajno. In še nekaj je treba omeniti: Tej bistveno svečeniški odpovedi je podaril Bog v zameno za par trenutkov izgubljene burne sreče vrednoto, ki je izredna v svoji redkosti: neprestano duševno mladost, ki vsrka vase vso grenkost telesnega staranja, ne da bi bogvekoliko svoje lepote izgubila.

D. St. Cajnar.

Prošnja

O Bog,

*pred Tabo stojimo kot zbegana čreda ovac,
potem, ko po blodnjah do Tebe spet našli smo pot.
Tvoj klic smo začuli, otajala nam so se srca,
pred Tabo smo zdaj, Ti naš Bog in Gospod.*

*Nam duše bilè so ko zemlja brez kapljice vode,
kot rože vsajene na pesek v sredini puščave,
nam davno že zmanjkalo olja je v naših svetilkah
in noge so trudne, stopinje za nami krvave.*

*Pred Tabo klečimo, vsi Tvoji zgubljeni otroci.
Ne glej nam na grehe, saj kdo bo potem še obstal?
Nad nami razlij zdaj usmiljenja svoje potoke,
da vsak bo pred Tabo kot jutranja zarja svetel.*

Mojmir Gorjanski.

Pismo o ljubezni

Gotovo si predstavljaš, da se Ti ironično nasmiham, ker sem zvedel, da si se zaljubil v Jeannino. Toda motiš se. Občutim pač to, kar sem občutil vsakokrat, ko mi je mlad fant šestnajstih let, kakor si Ti, razodel po mnogem zavijanju to, kar doživljaš sedaj Ti. Po tolikih drugih, dragi François, si se vžgal v ljubezni, našel si pač najlepše in najveličastnejše, kar je Bog ustvaril.

Prepričan sem, da si eden izmed tistih, ki mislijo, da katoličanstvo ljubezni ni naklonjeno.

Toda odgovori mi. Ali si že kdaj bral sv. Pismo? Kdo je večkrat govoril o ljubezni kakor Kristus? Priznati mi moraš, da se katoličanstvo izživlja v vseh oblikah ljubezni: v ljubezni do prijateljev, v bratski ljubezni, v ljubezni dveh zaročencev, pa tja do ljubezni zakoncev. Posvečuje ljubezen v zakramentu poroke. Obsoja pa samo potvorjeno ljubezen, ki je samo karikatura prave in ki človeka pogubi.

Zdi se mi popolnoma naravno, da tvoje srce ob srečanju z Jeannino nekoliko hitreje bije. Star si šestnajst let, in že več let veš in čutiš, da

nisi več majhen deček. In prav tako tudi Jeannina ni več majhna deklica. Že čutiš sapice, ki te božajo... Tvoje srce se prebuja ob ljubezni. In to je čisto naravno, moj dragi François, da se bo Tvoje srce nekega dne navezalo na srce tiste, ki se Ti bo zaupala za vse življenje, in ki jo boš peljal pred oltar in ki bo Tvoja ljubljena sprem-ljevalka in mati Tvojih otrok.

Misliš si, da si jo našel in da je to Jeannina.

Ne prenegli se, dragi François, ne hiti tako!

Predpostavljam, da so Ti odnošaji z Jeannino neoporečni, in da je Jeannina dobra deklica in Ti dober deček. Nagnjenje, ki vaju družijo, naj je tudi idealno, duhovno, lahko rečem angelsko in da ni nič slabega v vajini ljubezni. Ah, tu mi sploh ne pride na um, da bi označil vajino lju-

bezen za »flirt«. Mnogo lepša in vzvišenejša je od tega. Toda, priznal mi boš, da je to — prerano. Star si šestnajst let, ona jih šteje petnajst. Recimo, da vajina ljubezen ni nič slabega, toda vendar sem v skrbeh, da bo vama vse to v nesrečo.

Zakaj?

Sprva zato, ker Te vsega prevzame.

Nič ni bolj nespametnega od teh pomladanskih ljubezni. Pozneje, ko se boš zaljubil v upanju na skorajšnjo poroko, bo ljubezen pomnožila Tvoje moči, in delal boš dvakrat, trikrat krepkeje, da boš napravil življenje svoji izvoljenki čim lepše. Toda ali mi ne priznaš, da sedaj sanjaš, da si ves raztresen, da zanemarjaš svoje šolske dolžnosti?

Dalje se bojim, da se bo vajina ljubezen hitro utrnula.

Morda ugovarjaš?

Kolikor pač hočeš, toda, ali ne čutiš, moj dragi François, da Tvoje šestnajstletno srce ni še dovolj dozorelo. Treba je, da ga pustiš obogateti. Kmalu boš morda opazil, da je Jeannina še precej površna, malenkostna, in ko boš nekoliko globlje posrkal vonj cvetke, boš imel vtis, da je nekaj praznega v njej. Pušči jo dozoreti, moj François, in počakaj, da postaneš mož.

Sedaj, ko je stvar šele v začetku, jo prekini hrabro, brez solza in romantičnih vzdihovanj.

Kajti treba je hrabrosti in vem, da je težko pretrgati tako prijetne vezi. Toda, če tega ne storita prostovoljno, se bodo morda okoliščine izpremenile in bo to morda še težje. Stavim eno proti sto, da se bo vajina ljubezen, dragi François, razbila; morda zaradi naveličanosti ali pa, da bo srce željno izpremembe. Morda bo mlada deklica, ko bo dozorela, srečala mladega, preskrbljenega moža, medtem ko boš Ti še dijak ali pa bo prišel vmes kak drug vzrok.

No, torej?

To je vendar preprosto, si misliš, če se bo ta nesreča že zgodila, ji bom vrnil pisma in fotografije in poglavje bo zaključeno.

Motiš se, predragi! Lahko boš vrnil ljubljene sličice, toda ne boš mogel izpremeniti svojega srca; ne boš mogel ohraniti one ljubezenske moči in tiste navdušenosti za dekle.

Nekaj potrtega bo v Tebi. V svojem življenju sem srečal mnogo mladih ljudi, katere je sladkost ljubezni prezgodaj zapeljala, in ki so zgubili pri dvajsetih letih svojo mladostno svežost. Mnogi so mi še celo zaupali, da če se mnogo mladih ljudi prepusti ljubimkanju, »ljubezni brez ljubezni«, kakor pravi Bourget, »ki ubija pravo ljubezen, store to iz jeze, ker so bili prevarani.«

Verjemi mi, dragi François, če sem se izrazil nekoliko ostreje, nisem hotel pri tem porušiti v Tebi te lepe stvari, ki se imenuje ljubezen. Hotel sem ohraniti v Tebi in v Jeannini moč ljubiti nedotaknjeno. Rekel mi boš zdihovaje, kaj naj storim s svojim srcem, ko pričakujem dobo ljubezni.

Kaj naj storiš? Nauči svoje srce, da bo nesebično in plemenito.

Jean le Presbytre (»Vivre« — »Le blé qui lève«).

MOJA BODOČNOST

Umetnik

Umetnik je vsak človek. Poglej otroka, kar arhitekt je! Daj mu kupček peska, nekaj kamnov, kosov opeke, kaj si vse izmisli njegova fantazija! — Glej pastirja, ki si piše modrasasto palico, si rezlja žlico! — Glej kmečko dekle, ki si v zimskih večerih veze pečo, poročno rutico in si tiho prepeva. — Kje dobiš človeka, ki še ni zagrešil pesmice, čeprav tisto: »Rožce pojéjo, ptičice cvetéjo.« Vsak človek je po svoje svojski umetnik, ker je vsakemu v dar fantazija, ki je korenina vsakega umetniškega ustvarjanja.

Fantaziji je pa treba izraza, oblike. Vsi čustvujemo, se veselimo in jokamo — daj temu izraza! — Vsi gledamo naravo, zgrabi jo, izoblikuj jo, prelij in preustvari jo z barvami! Sto se jih tega loti, eden uspe, In kdor uspe, je velik, je zares umetnik. Vsi smo pa lačni veličine, slave. Zato je umetnost tako zapeljiva. In spet je velika umetnost in modrost, da človek sam sebe presodi, ali sem, ali nisem? Ker pa vsak oče ljubi in pestuje svojega otroka, zato je ta razsodba tako težka. Človeka zmodre šele časov sile, ko si v bedi in stiski odpre spoznanje: nisem! In je gorje, ko spozna, da je reven roko-delčič, in ne od Boga nadarjen umetnik.

Kogar pa kliče Bog za ustvarjalca resničnih umetnin, za videa in preroka, ta se umetnemu ustvarjanju ne umakne, ker se umakniti ne more. Vso njegovo notranjost zajame in prevzame božji ukaz: moraš! In za tem gre skozi glad in ponižanje. Mnogo umetnikov je že zasula gomila, preden so bili poveljani in slavljeni.

Naj nikogar ne žene »lakota slave, blagá«, če mu ni dodeljeno vse, kar je umetniku treba in dodan še božji: moraš!, moraš za vsako ceno. Za večno je veljavno Prešernovo vprašanje:

kakó

bit hočeš poet in ti pretežkó
je v prsih nosit' al pekel al nebo!

Basnigoj.

Zadnjič sem sredi večerne megle obstal na šišenskem griču. Ob meni je nemirno čakal spremljevalec, a ni se mi dalo nikamor. Počakaj! Postoj! Ne vidiš? Poglej! — Za mojo rokó mu je zdrsnil pogled, vendar ne vem, če je videl, kar sem mu kazal. Zmajal je z glavo in brezizrazno strmel na ljubljanske ravni. Od mene doli na Ljubljano je padala dolga senca, senca križa, ki se je dvigal nekje daleč za menoj.

Cujte! Križeva senca leži nad Ljubljano. Sklonila se je nadajo in vam ni mar. Preko visokih hiš je legla doli do gradu, preko hiš, v katerih je obup doma, obup, ko je družina razklana, ko je deca plašna sredi očetove kletve in materinega joka, preko hiš, v katerih ni miru, ni ga več, ker so ga pregnali s strastjo in grehom, in zdaj jih tlači obup, ker Gospoda ni med njimi. Sredi propadlih družin je tema, preko njih pada križeva senca. Ti črna senca, ti križ, ki rasteš nekje v daljavi, zakaj to govoriš?

Zato, ker sem svoje roke razpel in ti pokazal na ljubljanska predmestja, v katerih je revščina doma in nihče noče vedeti zanjo... Nihče se ne zmeni sredi kozarcev vina za bedo otrok, nihče sredi dima dišečih smotk ne pomisli na gladujočo bol očetov in mater v predmestjih, ko se jim mladina izgublja. Nihče ne trpi z bolečinami družin, ko vidijo, da jim v družinah rastejo zločinci. Za drugo imaš skrb, tudi kos kruha jim boš vrgel sredi svojega obilja, a zanje ti ni, za njihovo bol ti ni, pred njo le vihaš nos. Kdo te je rodil? Mar te ni slovenska mati, da ji v večernih lokalih pohujšuješ mladino, ki v strganih cunjah prodaja rože, prodaja svojo dušo. Kdo ti je v prsi dal sree, da si tak? Povej!

Sredi teh trpkih besed sem se zakrohotal, ko sem se spomnil, o preblaga inteligenca, na naše dohodne seje... Ne morem nič za to, ko pa vidim senco križa nad Ljubljano in vem za bedo v sibirskih barakah in greh v bežigrajskih lopah...

Križ... Od štirih strani silijo sence v sredino, pod njimi ječi Ljubljanski grad. Tam so sence še temnejše, tam je še bolj mračno. Smej se, Ljubljana! To je tvoj ponos! Smej se, saj se imaš čemu. Reži se grozi, ki bulji iz temnih lukenj tvojega ponosnega gradu! Širi ustnice, ko veš za jetiko, ki plava v zelenih luknjah, ki so prevlečene s plesnobo! Poskakuj, ko se spomniš na »viteško dvorano« in na kletev, ki tolaži bledega otroka sredi strganih cunj... Kaj sem rekel? Mar sem dejal preveč? Si užaljena, ti moja bela Ljubljana, ki te tako gorko ljubim in mi je žal teh trpkih besed? Ti moj veseli svet sredi takta harmonik, ali si užaljen?

Ti križ! Zakaj si mi to govoril? Zakaj si razpel svoje roke?

Ali si rekel zaman? Se je morda zganil bogatin ob težko obloženi mizi ter prenehal s kvanto in se sklonil k Lazarju? Ali ga je poljubil na rane in mu povedal, da bo Velika noč, Vstajenje tudi zanj ter ga povedel k svoji mizi...

Ti moj križ...

Kazimir.

Marija sreča Jezusa

Mati čaka. Ni zaprla hišnih vrat.

*Tiho jih je prislonila,
da bi večna luč svetila
sinu pot do nje.*

*Kaj ni danes tretji dan?
Kaj ni blizu pot do mene?
Kaj samota ni kot rana
petkove Kalvarije?*

Mati! Sin moj!

*V sobi plaha luč temni
ob svetlobi sinovi.*

*Tiho hodijo minute,
vedno tišja je ljubezen
iz oči v oči,
vedno silnejša ljubezen
v dušah plameni.*

*Zdaj ne loči naju nihče,
nihče mati.
Skupaj bova jaz in ti...*

Jože Cukale.

Vera in znanost

II.

Kdor trdi, da je Cerkev nazadnjaška, ta je sam ali nevednež ali lažnik in zapeljivec. Isto velja za ljudi, ki se življenja po veri boje in se samozavestno trkajo na prsi: Glej nas, ki smo si duha osvobodili od dogem! Z nami so vsi res pomembni učenjaki. Tako hlastanje je ali zmota ali laž, naj je potem že izrečena ali pa zapisana in natisnjena, saj papir vse prenese.

Kako govorijo o veri slavní učenjaki?

Branly je o veri in vedi zapisal: »Z vedo se približujemo stvarstvu, z vero pa Stvarniku.«

L. 1908. je dr. Dennaert (Die Religion der Naturforscher) objavil uspeh ankete, kaj o veri misli 300 najslavnejših učenjakov zadnjih treh stoletij: »Pri 38 nisem prišel na jasno. Pri ostalih 262 pa je bilo nevernih 20, vernih pa 242, torej 92%.«

Robert de Flers je podobno anketo izvedel pri članih pariške Akademije znanosti (Figaro 2. maja 1926 i. n.). Vprašal je 88 učenjakov in odgovorilo mu jih je 72. Samo dva ali trije so se pokazali dogmam sovražne, skoraj vsi pa so izjavili, da si vera in veda ne nasprotujeta.

François Coppée je v knjigi »Bonne souffrance« zapisal: »Mnogi bi priznali, če bi res bili iskreni, da jih je najprej od vere odganjal strogi red, ki ga čutom nalaga morala, šele pozneje so začeli pri razumu in pri vedi iskati dokazov (da ravnajo prav), zato da bi jih ne pekla vest.«

Pisatelj La Bruyère (1645–96) je rekel o svobodomislecih svojega časa: »Rad bi poznal človeka, ki je trezen, zmeren, čist in pravičen, pa bi trdil, da ni Boga, da bi torej govoril čisto nesebično. A takega človeka ni« (Caractères).

Kopernik je bil pobožen in radodaren duhovnik.

Kepler je bil globoko vernega duha: »Moj Stvarnik in moj Bog, zahvaljujem se ti za vse radosti, ki sem jih užival v resničnem zanosu, ko sem opazoval tvoja dela« (Harmonia mundi).

Linné v knjigi *Système de la nature*: »Večni Bog, neskončni Bog je hodil mimo mene. Nisem ga videl v obraz, a že njegov odsev je mojo dušo pograbil ter jo prešinil s strmenjem in občudovanjem.«

Cauchy izjavlja: »Kristjan sem, to se pravi, da verujem v božanstvo Jezusa Kristusa, kakor so verovali Kopernik, Descartes, Newton, Fermat, Leibniz, Pascal in vsi veliki fiziki, vsi veliki zemljemerji preteklih vekov. Celo katoličan sem, kakor večina izmed njih, in če bi me kdo vprašal, zakaj, bi mu rad povedal: Moje prepričanje ni prirojen predsodek, ampak rezultat globokega raziskavanja.«

O Voltu so se pričkali, je li veren ali ne, pa je slovesno izjavil: »Ne razumem, kako more kdo dvomiti o moji iskrenosti in stanovitnosti pri veri, ki jo izpovedujem, to je o katoliški, apostolski in rimski veri, v kateri sem bil rojen in sem ji vedno ostal zvest po notranje in po zunanje.« In Silvio Pellico je rekel: »Dognal sem, da katoličan lahko ponižno moli rožni venec kakor veliki Volta in je vendar zdravega, jasnega in silnega duha.«

Marconi se ponaša s tem, da je katoličan: »S ponosom izjavljam, da sem vernik in katoličan. Verujem v moč molitve, ne le kot veren katoličan, ampak kot učenjak.«

Dumas se takole izraža: »Bog razodetja je isti ko Bog narave. Veda ne ubija vere, še manj vera ubija vedo.«

Zelo krepko govori Fabre: »Ne morem reči, da v Boga verujem, ker ga vidim. Brez njega ničesar ne razumem, brez njega je vse sama tema. To prepričanje sem si ne samo ohranil, ampak si ga še okreplil ali izboljšal, če tako hočete. Prej bi mi potegnili kožo s telesa, ko pa iztrgali vero v Boga.«

Termier: »Vera nam pravi, da smo zato na zemlji, da Boga ljubimo in mu služimo; veda pa nam pravi, da smo na zemlji zato, da skušamo božjo voljo razumeti in jo občudovati. Če globlje premislimo, bomo spoznali, da sta obe nalogi enaki.«

Pasteur je vero in vedo združil v znani lepi stavek: »Ker sem mnogo razmišljal in študiral, zato imam vero Bretonca. Če bi pa še več razmišljal in študiral, bi imel vero Bretonke.«

Na zgoraj navedeno anketo v Figaru l. 1926. so nekateri znanstveniki poslali lepe odgovore:

»Veda in vera si nikakor ne nasprotujeta, izkušnja dokazuje. Pascal, Ampère, Cauchy so hkrati bili globoko verni moške in veliki učenjaki. Ta resnica ni prav nič manjša zato, če sodobno slovstvo neprestano piše o popolni nezdružljivosti vere in vede. Take izjave ne potekajo od resničnih znanstvenikov, ampak največkrat od pisateljev, ki jim je znanstvo — španska vas« (Chatelier, kemik na Sorbonni).

»Nasprotja med vedo in vero ni, razen v glavah tistih, ki si ga želijo« (Lecomte, botanik).

»Tisti, ki največkrat zametajo vero, tako ravnaajo iz golega napuha. Kakor da bi človeško znanje bilo kos nalogi, da reši vse uganke življenja!« (André, kemik.)

Bacon: »Čim manjša veda, tem dalje od Boga, čim večja veda, tem bliže Bogu.«

Thiers: »Katoličanstvo brani misliti samo tistim, ki niso zmožni misliti.«

Na trgu v Milanu sta se dva fanta živahno prerekala: »Kaj! Ti še hodiš v cerkev? Te ni sram, da tako ponižuješ svoje dostojanstvo?« — »Glej!« odvrne tovariš in pokaže starčka, ki pravkar odhaja iz cerkve; bil je svetovno znani Aleksander Manzoni. »Povem ti: Rajši posnemam Manzoniya ko tebe.«

Ant. Anžič.

Rešil me je ...

Bilo je pred 20 leti. Mračni novembrski dnevi so bili. Megla se je kot strašilo okrog vlačila. Mraz je pritiskal, da se je vse zavijalo v topla oblačila, če so bila na razpolago. Tedaj se je redko dobilo toplo in kaj vredno blago. Revnejši smo imeli oblačila iz raznih ostankov, ki jih je zapustila ali na umiku ali na bojišču samem razpadla »zavezniška vojska«.

V teh dneh dobivam v zavod sv. Stanislava v Št. Vidu zdaj pismo zdaj dopisnico od doma s sporočilom: Najstarejša sestra se bo poročila. Pridi na ženitovanje!

Za me bi bilo zadosti, da bi mi samo namignili, toda za tedanjega ravnatelja in vodjo zavoda dr. Gnidovca — poznejšega skopljanskega škofa — so bila pisma na me naslovljena premalo. Zato so domači tudi njemu poslali prošnjo, da mi dovoli priti na družinsko slavo.

Nič ni pomagalo... »Časi so čudni. Vreme je slabo in prometne zveze so zanič. Jaz ne prevzamem odgovornosti za vaše zdravje in potovanje, tako mi je govoril in zaključil: »Zato vam ne dovolim.«

Trmoglavu sem odšel iz sobe s trdnim sklepom: In vendar bom šel, naj stane, kar hoče!

Naslednje jutro gremo v vrsti k zajtrku. Izmuznem se iz vrste in hajdi skozi stranski izhod na kolodvor... Od mraza sem trepetal, ko sem se po triurni vožnji na slabem vozu pripeljal domov.

Po štirih dneh sem se vrnil. Tudi tedaj sem trepetal. Toda ne od mraza, temveč od stregnene misli: Kaj bo, če me sredi leta izključijo in ne bom imel kam iti? Potem z Bogom gimnazija. Z Bogom moji upi...

Javiti sem se moral gospodu vodji. Tako mi je ukazal prefekt. Vznemirjeno obstanem pred vrati, na katerih je bil velik napis: »Vodja.« Potrkam... »Ave-e« se zasliši in vstopim. Iz sosednje sobe je prišel gospod vodja. Nekoliko se mi približa in užaloščeno me pogleda. O, ta trenutek bi se najraje bogvekam skril ali udril, tako mučen je bil ta molk in pogled... Nisem mogel nobene besede spregovoriti. V dušo pa mi je videl, da trpim. Tedaj se mu izvije bridka obtožba: »— a to ste mi naredili! — lahko greste!« — Molče sem pozdravil in šel. Videl sem pa še, s kako trudnim korakom se je vrnil v svojo sobico, kjer je gotovo pokleknil in molil za svojega nehvaležnega gojenca.

Zadostiti pa se je moralo tudi šolski postavi. Določeno mi je bilo deset ur »karcerja«, katerega sem pa lahko prestal — zaradi amnestije.

Kolikokrat se spomnim s hvaležnim srcem na trenutek te rešitve v moji trmoglavi mladosti, ve samo Bog. V svoji blagosti pa mi vodja dr. Gnidovec niti enkrat ni očitel te lahkomišelnosti.

Presrečen pa sem bil leta 1951 na zagrebškem evharističnem kongresu, ko sem mu mogel kot skopljanskemu škofu storiti majhno uslugo, da sem mu postregel z dežnikom ob hudem nalivu, zakaj zanj ni bilo po končanem zborovanju avtomobila.

Na pisalni mizi imam sliko svetniškega škofa. Pogosto se mi izvije vzdih: »O, daj še sedaj tako očetovsko zame skrbeti kot si pred 20 leti!« V. D.

Pot k sedmerim cerkvam

Rimski Marijini listi o škofu Jegliču.

Štirideset let je minilo, odkar so množice na železniški postaji v Ljubljani, kakor eno srce in ena duša, pozdravljale prihajajočega novega nadpastirja: »Jasni knez! Svetli škof! Dobrodošli nam!« Dr. Anton Jeglič je prihajal s ponižnim duhom, pa zato s ponosnim pogumom in z veselim upom, da bo njegov prihod blagoslovljen. Prihajal je z idealizmom, ki ga je označevalo jasno in svetlo geslo: »Pridi k nam Tvoje kraljestvo po Mariji.«

Vsi sodobni rodovi se še dobro spominjajo, kaj je storil Jeglič z Marijo za božje kraljestvo med slovenskim ljudstvom. O tem so že in bodo še poročali drugi. Orišemo naj torej nekaj takih prizorov, ki so jasni dokazi Jegličeve iskrene ljubezni do Marije, ki pa bi morali vendar ostati skriti, če jih ne bi zabeležili pričujoči spominski listi. Napisani pa niso bili šele sedaj, ampak kmalu po tem končanem opisanem potovanju, da bi mogli kdaj še dobro služiti. Ko pa se zbirajo spomini na škofa Jegliča, naj bo med njimi začrtan tudi njegov, zanj in za njegovo apostolsko delo tako značilen, romarski pot k sedmerim cerkvam v Rimu.

Zadnji dan meseca januarja 1906 je škof Jeglič priromal v večno mesto »ad limina apostolorum«. Določil si je tudi spremljevalca, ki bi bil škofu na voljo za vsak primer.

O treh važnih in nujnih cerkvenih zadevah se je bilo treba škofu posvetovati s papežem Pijem X. »Ako nosim težo svojih škofijskih zadev k svetemu očetu, tedaj si moram šele prav misliti, kakšno breme mora težiti šele njega zaradi vesoljne Cerkve. To res nikakor ne gre brez posebne pomoči Svetega Duha.«

Škof Jeglič se je hotel za svoj vatikanski sprejem in posvet temeljito in uspešno pripraviti, toda ne brez Marije.

»Za jutri mi pripravite program za obisk sedmerih Marijinih cerkva!« je naročil 2. februarja, na svečnico. »Čas mi ne dopušča, da bi obiskal sedmero običajnih glavnih cerkva, pa obiščeva vsaj sedem bližnjih Marijinih cerkva. Torej moj doktor in mentor boste. Le pokažite se, da niste več tujec v Rimu.« Tisti dan je mentor veliko prebiral A. de Waalovo romarsko vodilno knjigo »Der Rompilger« in še nekaj drugih rimskih spisov. »Mislim, da pojde!« je na večer zatrdil škofu: »zakaj lažje je kaplanu voditi škofa po Marijinih cerkvah, kakor pa škofu voditi svoje škofljane po Marijinih potih!«

Tretji februar je bil lep pomladni sobotni dan, čeprav smo bili šele na začetku februarja. Na tratih med starimi pinijami je že zelenela trava in na vrtovih ob vilah so že cveteli prvi cvetovi in na samotnih potih je že dehtelo po vijolicah. Veter je šumel preko visokih obcestnih pinij in brisal in likal poti, da so bile res bele in vabljive, med njimi zlasti Via delle sette Chiese, po kateri je Via Appia zvezana s cesto v Ostijo.

Prva.

Obisk sedmerih Marijinih cerkva se je vršil deloma z vožnjo deloma s peš hojo, kakor so že bile razdalje obiskanih svetišč večje ali manjše.

Spodobno je, da najprej obiščemo največjo Marijino cerkev: Sv. Marijo Veliko. Tam, tako je bilo že prej dogovorjeno in sporočeno, bo tudi škofova sv. maša. Odhod iz hiše Maria dell Anima, nemškega gostišča, kjer je bil škof Jeglič gostoval, je bil zgodaj zjutraj. Mesto je bilo še vse tiho. Le prvi delavci in berači so prihajali po ulicah. Vrata Marije Velike so bila že odprta. Mogočna cerkev s prekrasnimi stebri v prostrani ladji je sprejela prvega romarja tistega dne, Marijinega apostola, škofa Jegliča. Kako se ne bi pri tem spomnili slovanskih dveh apostolov sv. Cirila in Metoda, ki sta po legendi tudi na tem kraju maševala in izročala »Mariji ob jaslih«, kakor se oltar že od davnih dob imenuje, svojo veliko apostolsko zadevo staroslovenskega bogoslužja?

»Naš namen pri sv. maši bodi danes,« je v zakristiji pred pristopom opomnil škof: »za papeža in za vso katoliško duhovščino, zlasti za vse naše slovenske duhovnike.« Tedaj so vstali pred mentorjem poleg vidnega škofa Jegliča v duhu tudi še drugi duhovniki, na katere ga je vezal poseben spomin hvalečnosti.

Zakristan bazilike Marije Snežne je pripravil vse potrebno in škofova sveta maša se je izvršila pred glavnim oltarjem, spodaj pred grobom, »confessio« imenovanim. Po sv. maši je škof pokleknil pred oltar in ostal zatopljen v dolgi molitvi. Doli pred grobom pa je klečal v kamen izklesan papež Pij IX. Dva molilca, dva vzora, dva Marijina častilca!

Ko je adorator sklenil svojo pobožnost, je mogel mentor omeniti škofu važnejše opombe, ki se tičejo cerkve Marije Velike.

Pri »Mariji ob jasilih« je tako maševal o božiču 1518 sv. Kajetan in ves prevzet dejal: »Trdo mora biti moje srce, da se ni raztopilo ob tem prizoru.«

V to svetišče je tako rad prihajal papež sveti Pij V. Že bolan se je še enkrat dvignil, da zadnjikrat obišče ljubljeno Marijino svetišče. Na tem zadnjem peš potu je omagal in umrl 1. maja 1572. Sedaj počiva v cerkvi Marije Velike. Tu je pokopan tudi veliki cerkveni učenik, sveti Hieronim.

Znamenite so slike, naslikane po stenah te veličastne, največje Marijine cerkve na svetu. Predstavljajo pa zmago in slavo Marije, Matere božje, kakor jo je na vesoljnem cerkvenem zboru v Efezu leta 431. doživela nad Nestorijem, ki je tajil resnico o Marijinem božjem materinstvu.

»Presvetli! Kaj mislite ob teh slikah?« vpraša mentor škofa, ko ga vidi tako zaverovanega v Marijino slavo v sliki.

»Kako hudo mora biti človeku, ki takoj po smrti spozna, v kakšni zmoti da je bil, ko je odrekal Mariji dolžno čast in hvalo. Trikrat hudo, če je bil duhovnik! Kaj šele, če je bil škof — kakor Nestorij. Kdor je več prejel, mora bolj ljubiti. Duhovnikova ljubezen do Matere božje mora biti drugačna in večja kakor ljubezen drugih ljudi.«

Škofova beseda je bila resna in njegov pogled na Marijine podobe je bil še bolj zamišljen kakor prej. S posebno pobožnim pogledom se je v stranski kapeli pomudil ob starodavni podobi Matere božje, ki se časti že nad 1500 let in se zaradi tretjega evangelista, ki nam največ govori o Mariji, imenuje »Lukova Mati božja«. Takih mnenj in trditev pa škof Jeglič navadno ni drugače sprejemal kakor s kritičnim pripomenkom: »Hoc non est de dogmate!« Zares! Tako za našo misel kakor za stopinjo je bilo vselej varno hoditi za Jegličem, ki je bil presoden in uvideven duh.

Glejte, ta zlati strop! Ta pa je zgodovinskega značaja... To je ono zlato, ki ga je pripeljal Krištof Kolumb na svoji prvi ladji iz Amerike.

»Take ladje bi bilo sedaj nam treba!« je nekam šaljivo pristavil škof. Morebiti se je spomnil svojih zavodov, ki so pravkar vzrasli in še rasli na šentviškem polju pri Ljubljani. Ti so tvorili tudi velik del skrbi, ki ga je dal Sikst III. napisati nad glavnim vhodom: »V blagor krščanskemu ljudstvu!«

»Torej smo v svoji cerkvi!« je veselo vzkliknil. Kar je bilo namreč ljudskega, v tem se je čutil škof Jeglič vsak čas tako domačega.

»Seveda, presvetli! Vsi smemo v to cerkev: Čisti in spokorni. In v znamenje tega sta nad glavnim vhodom v kamen vklesana: Golob in petelin — nedolžnost in spokornost.«

Škof je vnovič stopil v svetišče in se s kratko molitvijo poslovil od Device in Matere božje Marije.

S. S.

Rdeča roparica „Marimbomba“*

Opoldanska tišina. Noben ptiček se ne oglasi, noben list se ne gane. Vse ozračje zginja v prosojnem blišču svetlobe in vročine.

Sedim v senci ogromne timbanve. Morečo, neznosno tišino prekinja samo uspavajoča muzika cikad. Tu pa tam švigne ptica iz drevesne krošnje v drugo. Nad cvetno čašo frfota kolibri in bliskovito izgine. Po tleh hite marljive mravlje. Tišina.

Tedaj se prikaže visoko v zraku pičica. Počasi se niža, v lepih, vedno manjših krogih.

Saj jo moram poznati? Seveda, marimbomba je (*Calicurgus annulatus*), krvavo rdeča, tri centimetre dolga brazilska osa. Če te piči, boš nekaj časa popolnoma omamljen...

Ali je našla plen? Gledam tja, kamor so se usmerili roparičini krogi. Ničesar ne vidim, razen od sonca ožgano travo... Toda osa se spušča vedno niže, njeni krogi bodo kmalu pri tleh... nekaj mora biti. Sklonim se še bolj... Aha, gnusni ptičji pajek (tarantela), velik kakor moška dlan in ves kosmat ter sivočrn se leno premika med nizkimi travnimi bilkami... e od blizu ga komaj opaziš, osica ga je pa iz višine iztaknila!

Drama v pragozdu! Strup proti strupu!

Pajek je opazil sovražnika. Tipaje premika prednje noge kakor lovke, močne čeljusti s strupenimi žlezami se odpirajo in zapirajo.

* Prim. Ferdinand Theissen S. J.: *An Quellen des Lebens*; dr. Tihamer Toth: *Mit offenen Augen durch Gottes Natur*.

In zdaj se prične igra na življenje in smrt.

V obližje pajkovih čeljusti si marimbomba ne upa. S strani in s hrbta skuša svojo žrtev napasti... Toda tudi pajek pazi. Skakaje menja svojo stoji in vedno si stojita nasprotnika s čelom proti čelu. Toda osa ne popusti in se ne utruji. Obrača se tako premišljeno, da se o izidu boja ne more dvomiti.

Pajek napenja zadnje moči. Poskuša z begom. Utrujen je. Napadalec pa ne odneha in pajek mora vedno znova v boj.

Tako traja že nekaj časa ta menjajoča se igra.

Tedaj pa... Bliskovito se vrže osa na pajkov hrbet, upogne zadek in globoko zabode bodalo v žrtvin hrbet.

Tarantela vztrepetala — omrtničen je.

Toda zdaj se prične težaštvo. Čez kamenje in vejevje mora vleči osa svoj plen do gnezda. Vleče spredaj, potiska zadaj, od strani, čez vzpetine in globeli, preko tisočerihi zaprek... Samo h gnezdju, naprej, naprej!

Pa čemu vse to?

Pazi dobro, zdaj pride zanimivo odkritje! Ko se privleče marimbomba s svojim plenom do gnezda, sede nanj in zleže v pajka svoja jajčeca. Tukaj so zaščiteni proti vlagi, žgočemu soncu, roparjem... da ko se bodo izlegle ličinke, bodo našle tudi prvo hrano v pajkovem telesu.

»Toda, saj pajek bo kmalu zgnil!«

Motiš se, dragi! Pajek ni mrtev, ampak samo ohromljen. Vprav v tem tiči osina pretkanost. Marimbomba zna poiskati za svoj ubod tako mesto, da nastopi zaradi tega dolga ohromitev, toda ne smrt.

»To je veličastno,« praviš. »Kdo pa je učil oso anatomije?«

Primer izmed tisočerihi, pred katerimi propadejo vsa odkritja!

Da, prijatelj! To so velika vprašanja, na katera moremo odgovoriti samo z neskončno Stvarnikovo modrostjo...

Misli o osebnosti

Velike osebnosti so kot katedrale, ki so polne tihega in svetega miru, čeprav stoje ob obljudenih cestah; nemirno vrvenje sveta jih ne doseže in ostanejo zunaj njih. Velike osebnosti so kot križi ob poti, mimo katerih gre človek tiho in spoštljivo. Tisti, ki jih kaj teži, se počutijo v navzočnosti velikih ljudi lažje in svobodnejše, oni, ki po čem hrepene, uslišane, in slabiči nenadoma začutijo v sebi moč. Tak velik človek deli vsem luč resnice, v katere svitu obledi vsa zemeljska modrost, kajti večne dobrine postanejo pri tem važnejše in mikavnejše.

En sam velik človek, ki izsili iz nas ljubezen in spoštovanje, je zmožen, da nas z vsem človeštvom spravi in nam ga tudi nadomesti.

Pred resnično velikim človekom se nam razgubi ves svet. Ob njem se namreč zavemo božje veličine.

Kjer je svetnik, tam je svetilnik, ki ga ne ugasne še tako velik vihar bolesti in nasprotja in ki ga ne zastre nobena tema zmot. Velik človek je zaklad resnice, kjer nepodkupljiv besednik govori po božji sodbi, besednik, ki ne govori nič drugega kot to, kar mu dá božji duh.

Biti osebnost se pravi: morati, morati tisto, kar je najvišje, niti ne moči drugega kot najvišje, ne moči se zatajiti in ne moči lagati.

Biti osebnost se pravi: biti močan v edinosti z Bogom, ali biti močan vsaj v hrepenenju po tej edinosti.

Čim bogatejša in močnejša je naše notranje življenje, tem večji je naš vpliv na ljudi.

Naše besede so košček našega bistva.

Pod pojmom osebnosti v krščanskem smislu razume človek združitev moči in bogastva, mnogostranskega globokega razumevanja in krepkega hotenja. Osebnost je harmonično izoblikovan človek s skozi in skozi častnim hrepenenjem po izpopolnjenju, človek, ki zavestno ne trpi na sebi nobenega madeža in ki vsak ideal dojema z razumevanjem, ljubeznijo in voljo do dejanja.

Biti osebnost se pravi: verovati v resničnost dobrega in doživeti razliko med dozdavnim in resničnim.

V Bogu šele spozna duša, kaj je in tedaj se v njej sprosti poslednja veličina.

Če hočeš na druge dobro vplivati, potem ni treba, da jim poveš, kaj bi rad. Tudi jim ni treba povedati, kaj naj bi delali — dovolj je, da le ti delaš z vso močjo to, kar hočeš, da bi delali drugi. Saj vendar vsi hočejo dobro, samo vidijo ne tega in tudi ne zmorejo. Pokaži jim tisto najlepše in takoj ti bodo pritrdili in tudi zmogli s teboj.

Ali so bili naši kulturni delavci verni

9. Matija Čop (1797—1835).

Matija Čop, ki ga je Prešeren nazval »velikana učenosti« in je bil Prešernov sorojak iz Žirovnice na Gorenjskem, je sicer v resnici nabral v sebi »Krezove zaklade duha«, a vendar ga med slovenskimi preporoditeljskimi pisatelji in pesniki ni najti, saj je bil po Prešernovih besedah:

»Dihur, ki noč in dan žre knjige,
od sebe pa ne dá narmanjši fige.«

Le dvakrat ali trikrat je prijel za pero in se oglasil v slovenskem kulturnem življenju: za prijatelja Čelakovskega na Češkem je napisal kratek pregled slovenske književnosti, sestavil tudi nekaj književno zgodovinsko pomembnih pisem in po-

sebeno odločilno s peresom posegel v znamenito abecedno vojsko v letu 1833. ter posebej še v boj za »Krajsko čbelico« — proti Kopitarju.

Kljub temu razmeroma majhnemu aktivnemu delovanju v slovenski književni zgodovini — vedeti je namreč treba, da je bil Čop vse preveč samo sprejemajoča in lepoto uživajoča, pa nasprotno prav malo ustvarjajoča narava! — ga vendarle ne smemo izpustiti iz našega obravnavanja o vprašanju vernosti naših kulturnih delavcev. Kajti Čop je izredno velikega pomena za našo kulturno, posebej seveda še za našo slovensko književno zgodovino, zato je tudi zelo važno vprašanje, kakšnega svetovnega nazora je bil Matija Čop in ali je bil veren ali ne. Matija Čop je bil namreč tisti, ki je učil našega največjega pesnika Franceta Prešerna o umetnostnih vprašanjih tiste dobe. Povsem gotovo je, da bi brez Čopa ne imeli Slovenci takega Prešerna, kot nam je zrasel iz Čopovega mentorstva. Od leta 1828. do 1835., torej od časa, ko je prišel Čop za stalno v Ljubljano, pa do dne 6. julija 1835, ko je Čop utonil v Savi v Tomačevem, vseh teh 7 let sta bila Čop in Prešeren največja prijatelja in kulturna delavca med Slovenci.

Čop je bil kot večina naših preroditeljskih pesnikov in pisateljev in drugih kulturnih delavcev tiste dobe vsaj spočetka popolnoma učenec antike, ne samo v umetnosti, marveč tudi v njenem filozofskem mišljenju. Iz grških in latinskih klasikov je namreč črpal filozofijo grških učenjakov, posebno stoikov. Druga komponenta njegove svetovne nazorne smeri pa je izhajala iz takrat moderne romantične šole bratov Schleglov. Antika in romantika sta kot miselni učiteljici Čopovi vodili Prešernovega mentorja v panteistični svetovni nazor. To se pravi, da mu je bilo vse Bog, da sta mu bila duh in stvarstvo eno in isto, ena celota, ena sama skupnost. Torej je bilo njegovo filozofsko mišljenje neke vrste monizem (priznavanje samo enega enotnega izvora vsega duhovnega in stvarnega sveta), kot so ga v tistih dobah zlasti učili nemški mislec Hegel in njegovi učenci. Treba pa je poudariti, da je bila ta filozofska smer Matije Čopa vseskozi idealistična in je celó obsojala pretirano češčenje razuma (Kant!) in grobo stvarnost ter predmetno filozofijo.

Ta Čopova miselnost je pojmovala religijo kot stvar miselnega subjektivizma. Čopu je bil subjekt pač religiozen, ni pa treba iskati tudi neke

objektivne religioznosti. Po tem nazoru je religioznost popolnoma zasebna stvar vsakega posameznega subjekta.

V letih 1816—1818 je bil Matija Čop še povsem pozitiven katoliški vernik, torej je bil skoraj do konca svojih gimnazijskih študij v Ljubljani v verskem življenju še vreden sin svoje slovenske katoliške matere, tak, kakršen je izšel z gorenjskega kmečkega doma. Bil je potemtakem v skupini romantičnih konvertitov bratov Schleglov.

Ko pa se je leta 1828, iz Lwova za stalno vrnil v Ljubljano v licejsko knjižnico, takrat je bil že povsem drugačnih nazorov o veri in religiji. Postal je nekaj panteistični Hegeljanec, kakršnega smo zgoraj opisali. V tujini je namreč začel prebirati Heglova filozofska dela, posebno se je zanimal za pisanje Hegel-Schellingove filozofske revije »Kritischer Journal der Philosophie« in za Schellingove »Vorlesungen«. Iz leta v leto je pod vplivom takega čtiva postajal proti verskim resnicam vse bolj in bolj indiferenten, do katoliške cerkve vse bolj in bolj kritičen in skeptičen ter se polagoma nagibal v panteizem.

Kljub temu pa, da ga je sodobno veri in cerkvi nenaklonjeno filozofsko čtivo povsem odtujilo katoliškemu mišljenju večine slovenskega naroda, vendar to čtivo na Čopa ni škodljivo vplivalo v nravnem življenju. Kajti Čop je vseskoz ostal npravo dober človek, popoln idealist in je kot tak tudi prijatelju Prešernu kazal poti lepega idealizma. Le žal, da je v takratni evropski filozofski miselnosti izgubil edino pravi temelj vsake prave nravnosti in idealizma — vero v osebnega, krščanskega Boga.

France Jesenovec.

SKRIVNOSTNE SMUČI

»Povej mi še o Luigiju!«

»Tako, saj sem pravkar hotel o tem govoriti,« povzame Miha. »Obenem z bratovim naročilom sem dobil v roke tudi časopise in sam se spominjaš, s kolikšno naslodo so pisali o neimenovanem Angležu, ki je baje vohun. Imena niso povedali, morda ga niso smeli.«

»Morda so imeli taka navodila, prijatelj moj.«

»Da, najbrž. Ti boš že vedel. Mojega brata je bilo tako zelo sram in tako je bil ponižan, da mi je v sporočilu tudi rekel, naj v Mezevi na noben način o sebi ničesar ne govorim. Poslal mi je denarja, da bi vse počitnice lahko ostal tu in se potem vrnil v šolo. Zato bo dobro, tako mi je pisal, ako o sebi nikoli ničesar ne govoriš. Mojega imena časopisi niso objavili, zato pa, Miha, pazi, da molčiš k kamen.« Miha preneha in hripavo nadaljuje: »O, kako me je vse to težilo! A bratovo tajno sem moral čuvati.«

»In ravnal si prav,« reče prijatelj Maver.

»Kolikokrat so me mučili z vprašanji, odkod sem, kaj so moji starši, zakaj sem tu čisto sam. Odgovarjal sem jim s tem, da sem molčal, kajti ena sama nepredvidna beseda bi lahko sprožila cel plaz. Zato Ramiro ni nič izvedel in noben drug fant ne. A Don Luigi je vedel, sam Bog ve odkod. In postavil me je pred izbiro, da zanj opravi to pot v Zenevo, ali pa bo bratovo sramoto razglasil po vsej Mezevi.«

Beni Hasan še vedno nič ne reče.

»Storil sem torej, kar bi storil vsak pošten fant,« skoraj zavpije Miha.

»Da,« prikimata Beni Hasan. »Saj Don Luigi ni od tebe zahteval nič posebnega; samo svoje smuči bi moral nesti v Zenevo in jih prinesiti spet nazaj. To je bil navidezno samo nedolžen izlet, nič drugega, a le navidezno!«

14. Napad.

Zamat je naložil v železno peč in se ob nji zleknil na klop, njegov gospodar pa je začel govoriti tako čudno in nenavadno odločno, da je Miha ostrmel, kako se skrivnostni mož spreminja.

»Prijatelj Anglež, dve stvari moraš izvedeti. Prvič: Don Luigija sem moral obiskati, da potrdim neki sum. Tebe pa sem vzel s seboj, da bi tudi izvedel, kakšne baže so ti ljudje.«

»Da,« Miha veselo prikima. »A druga točka?«

»Radoveden sem, si jo li sam uganil. Mislim pa, da si jo. Suma nisem imel samo jaz.«

»Da, mislim sem na to,« se nasmehne Miha. »Spoznal sem iz tega, kako so si šepetali, da bi te zadržali.«

»Tako je. Potepuhi se me po pravici boje. Vendar si pa niso na čistem. Vsaka naglica bi jih izdala. Zato me danes dopoldne niso ubili. Njihov mož bi si bil že poiskal moja rebra, če bi bili za gotovo prepričani o tem, kar sumijo.«

»Ker pa niso smeli iti do skrajnosti, dokler se za gotovo ne prepričajo, so te rajši sklenili izročiti orožnikom, da te za nekaj časa spravijo s poti.«

»Da, in pa, dokler ne najdejo tvojih smučí.«

»Mojih smučí! Že spet in kar naprej moje smučí!« sikne Miha ves presenečen.

»Pa le je tako. Don Luigi jih bo iskal noč in dan, dokler jih ne najde.«

»Ali bi mi torej ne hotel —«

»Ne še, le potrpi!« odvrne Beni Hasan, ugasne luč, odpre okno in pogleda v noč. Malo nejevoljen, da ga vselej, kadar hoče kaj več izvedeti o svojih smučeh, Maver tako na kratko zavrne, skoči Miha pokonci in še sam stopi k oknu. Daleč doli pod seboj sta videla luči v Sallanchesu, ki so migljale v veliki razdalji, pa vendar bile v jasni noči in čistem zraku videti tako blizu, kakor da so samo za lučaj kamna daleč.

Maver se mu dotakne rame. »Poglej!« mu reče in pokaže v dolino in na bela pobočja onstran nje, kjer so tu in tam iz kočic in kmetij mrlele drobne lučke. »Poglej in pomisli! Če bi vsi ti ljudje vedeli, da na njihovih gorah prežijo dvonogi volkovi, bi se li spravljali tako brezskrbno k počitku?« Potem pa se okrene h gozdnim pobočjem višje gori in k veličastnemu Mont Blanku, kroni vsega pogorja. »Mladi Anglež naj oči dvigne h goram in naj bo srčen, kajti zlo nikoli ne bo slavilo zmage.«

Nato pa se Maverov prst obrne niže dol, kjer se je skozi St. Nicholas kakih tri tisoč čevljev pod njima skozi porasle grape vila cesta. Po tej cesti je brzela lučka, se zgubljala med drevjem pa spet pokazovala.

»Avto!« vzklikne Miha.

Poletna avto cesta na Mont Joly je bila šele nedavno izročena prometu, a vsi so vedeli, da je uporabna v vsakem letnem času. Na ovinku, kjer cesta zapuša St. Nicholas, sta velika žarometa spet zagorela. Zdaj pa sta naenkrat obstala. Kljub verigam zoper sneg avto ni mogel nikamor več naprej, a cilj vozačev je postal povsem jasen.

»Naj so kdor koli,« pravi Miha, »namenjeni so sem gor, o tem ni dvoma.«

»Don Luigi je in njegova prijatelja. Izvohali so nas.« Pa se še nasmehne.

»No, dolgo pot imajo še do nas.«

Mihu naroči, da pri oknu straži, sam pa pograbi njegove smučí, zbudi Zamata in ga odvede v kuhinjo, nato pa vrata za seboj zapre. Kmalu pa se vrne sam in praznih rok.

Nato sta z Mihom zopet stala ob oknu ter videla, kako se kresnički podobna lučka pne vse višje in višje. Šele ko je sovražna plamenica bila že čisto blizu, si je Beni Hasan nataknil podkovane čevlje, stopil k vratom in zapah mirno odrinil.

Blisnilo je skozi noč in sledil je rahel odmev.

»S streljanjem bi nas radi najprej oplašili, potem pa napadli.«

S temi besedami je Beni Hasan stopil skozi vhod in Miha ga je videl, kako se je sklonil nad veliko skalo, molečo izpod snega. Mesečina mu je pokazala močno postavo na robu planice, kako visoko vihti težko skalo. Zopet je počilo, Maver pa se je smejal in norčeval:

»Kateri izmed vas,« je zagrmel proti temnim postavam, ki so se pojavile zdaj že ob vznožju klanca, »no, kateri izmed vas se hoče kosati z Beni Hasanom? Tisti naj sprejme tole!« In že je skala treščila sredi mednje.

15. Žito zrelo za srp.

Maver je preko rame Mihui naglo rekel: »Umakni se od okna, mladi Anglež, in pazi, da te kdo ne zagleda!« Miha je stopil nazaj.

A na belem snegu so se postave napadalcev v mesečini tako dobro odražale, da jih je še videl, kako so zavpili in se razkropili, ko jih je prišla pozdravit Maverova skala. In zdaj je Maver uporabil vso svojo orjaško silo in za prvo poslal

še drugo silno skalo, tako da je sprožila cel plaz snega, ko je pridrvela do Don Luigija.

Vitezom tam spodaj ni preostalo drugega, ko naskočiti ravnico ali pa planiti v zavetje. Tega pa po vsej zasneženi rebri ni bilo najti. Pa tudi nobenemu izmed dične trojice ni dišalo, da bi naskakoval ravnico, ki jo je s takim divjim orožjem branila Mavrova silna postava.

Zato je Don Luigi tovarišem zapovedal, naj pištole vtaknejo v žep, stopil naprej in Mavru zaklical: »Beni Hasan, prenehaj s tem! Govoriti moramo s teboj.«

»Ali niso že tvoje krogle govorile?« ga zavrne Beni Hasan. Siroko razkoračen je stal na robu ravnice in mesečina se je igrala z njegovo obleko.

»Beni Hasan,« je s prisiljenim smehom spregovoril Don Luigi, »ali misliš, da bi si radi zdrobili butice pod tvojimi trapastimi skalami? Imej no pamet! Pištole smo spravili in bi se radi s teboj mirno pogovorili.«

»Torej stojte, kjer ste, in se ne ganite!« velela Maver.

Don Luigi pa ga resno nagovori: »Poslušaj me! Danes popoldne s teboj res nismo lepo ravnali. Pa kar je, to je. Sklenimo mir, Maver, ali ne?«

»S pištolami, kajne?« se norčuje Beni Hasan.

»Pozabi vendar na to!« vikne glas in Miha spozna, da je Giovannijev.

»Moj prijatelj je prav povedal,« zavpije Don Luigi. »Pozabi na to, prosimo te. Prosili smo te oproščenja, kot se možem spodobi. Si zdaj zadovoljen?«

»Mogoče,« odvrne Beni Hasan. »O čem hočete govoriti?«

»Prišli smo te nekaj vprašat.«

»Zdaj, tako pozno ponoči?«

»Seveda, pozno ponoči,« pravi Don Luigi prijazno. »Vemo namreč, da hodiš s svojimi preprogami od kraja do kraja, zato smo se bali, da te jutri morda že ne bo več tu.«

Miha je mislil, da jih bo Maver spraševal, kako so ga našli in zakaj se nič ne čudijo, da naletijo nanj na tako čudnem kraju, a Beni Hasan je samo na kratko rekel: »Kaj je vaše vprašanje?«

Don Luigi se odkašlja in pravi:

»Beni Hasan, ali veš, kje je angleški fant?«

»Angleški fant? Kakšen angleški fant?«

»Tisti, ki si ga srečal v Ženevi.«

»Ne, veste kaj, pri prerokovi bradi!« zagrmí Maver, »ali sem pestunja? Ali naj tudi pazim na vse mačke in pse po Savojskem? Kaj Beni Hasana briga tvoj mladi Anglež!«

»No, nikar se ne razburjaj!« ga miri Don Luigi. »Ta mladi Anglež je meni in mojim prijateljem prirastel k srcu.«

»Ste ga zgubili?«

»Ni hodil z nami. Tudi ni iz naše družbe. Toda Anton je njegovemu očetu obljubil, da bo zanj skrbel. In zdaj se je ubogi fant izgubil v Ženevi, saj si ga videl v Ženevi, ne?«

»Kakor sem ti že povedal.«

»Kekel si tudi, da je tam izgubil svoje smuči, ne?«

»Rekel sem, da je fant svoje smuči iskal.«

»Ali pa nisi morda slučajno izvedel, je li jih našel?«

»Odkod naj izvem, Don Luigi?«

»Ker vse obredeš. Zato smo mislili, da si morda slišal, o čem ljudje govorijo. Fant je bil na svoje smuči zelo navezan. In radi bi mu pomagali, da jih zopet najde.«

»Pa če se je fant sam izgubil, kaj bi mu s tem koristili?«

»Oba iščemo, njega in njegove smuči.«

»Tedad naj ti Alah pri iskanju pomaga! Pojdi v miru!« Prav na rob planice je stopil in se zravnal. Zamahnil je z roko, kakor vladar, ki odpušča podložnike. »Beni Hasan je govoril. Zdaj pa pojdite spat, gospodje!«

Uredništvo sporoča. Prosimo potrpljenja vse sodelavce, ako njihovi prispevki še niso prišli na vrsto. Glavni vzrok je pač veliko pomanjkanje prostora. Komaj čakamo, da bomo mogli povišati naročnino in z njo tudi razvojne možnosti lista. Kljub temu prosimo vse sodelavce, naj za list ostanejo navdušeni in se že pripravljajo na veliko delo za »Našo zvezdo« v prihodnjem letu. Posebno vabimo dijake, da obilno sodelujejo v kongregacijskem listu, ki so ga že od nekdaj radi imeli. »Naša zvezda« mora še jasneje zasijati v srednje šole in kazati pot.

NOVE KNJIGE

Kartuzijani in kartuzija Pleterje, izšlo 1939. Knjiga govori v svojem prvem delu o ljudeh, o katerih pripovedujejo, da se pozdravljajo s pozdravom: Spomni se, da boš umrl, ki spe v rakvah, ki si že v življenju izkopljejo grob, o njihovem nečloveškem mrtvičenju itd.

Ta knjiga nam jih končno kaže v pravi luči ter odkriva vse velike skrivnosti njihovega skritega dela in življenja.

Drugi del nam kritično prikazuje zanimivo zgodovino kartuzije Pleterje od njene ustanovitve leta 1403 do danes.

Sto šest slik v bakrotisku prikazuje in poudarja izčrpno gradivo vseh 143 strani. Oprema je izvrstna. Vzoren tisk na najfinjšem šamoa papirju. Cena je 40 din, s poštnino 3 din več. Naročila sprejema Kartuzija Pleterje, p. St. Jernej, dravska banovina.

»Kartuzijanci« je prvo in edino delo o tem predmetu v naši slovenski literaturi. Vsakdo ga bo bral z užitkom, a tudi z duhovno koristjo. Mnogim bo ta knjiga pravo razodetje. Toplo priporočamo.

Iz naših kongregacij

Dijaška kongregacija v Kranju. Lepo število let se že zbiramo dijaki in dijakinje v Kranju okrog naše zavetnice Marije. Hočemo ji ostati zvesti. V naše vrste ne zaihejo zmotna načela. Toda opazamo veliko napako, ki ni lastna samo naši kongregaciji. Vidimo namreč, kako se v nižji šoli vpiše večina dijakov, ko pa gre više... tretja... četrta... tam ga pa zmanjka, se zgubi, utone v valovih zmot. Misli si: »Ta reč ni zame, to je za stare ženske«.

Zopet so pa drugi, ki se zvesto oklepajo Marijinega varstva, se zavedajo, da to niso prazni stavki — domišljija — ampak resna, smotrna vzgoja vseh, ki hočejo priti po Mariji k Jezusu.

V tem smislu poteka delo naše kongregacije. Sestanki v šoli, v kapeli, obhajilo... vse to nas druži v skupnost. Zadnja leta poskušamo tudi z dramatikom. Vsako leto kakšna »lahka« igra in zadovoljni smo. Letos sta bili kar dve: Jur gospod in Bajtarska princesa. Igrali so dobro. Posebno lepe so bile obleke, ki se seveda za dvor spodobijo. Veselje je bilo na naši strani, vesel je bil blagajnik

in tudi ljudje so bili na splošno zadovoljni.

Veseli smo, da kongregacija vsestransko napreduje.

*

Uprava sporoča: Število naročnikov je stalno rastle in raste še sedaj. Število naročnikov na nekaterih gimnazijah je naravnost ogromno. Na prvem mestu je III. realna gimnazija v Ljubljani s 600 naročniki. Tudi meščanske šole so precej dobro zastopane. Prosimo pa posamezne naročnike in poverjenike, da pravočasno poravnajo naročnino. Uprava mora račune sproti poravnati. **Ako** nam preskrbite kaj podpore, Vam bomo zelo hvaležni.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10				11				
12				13				
14					15			
16			17	18	19			
20	21	22			23	24	25	26
27				28				
29				30				
31				32				

Vodoravno: 1. napoj, 5. čistilo orodje, 10. del soda, 11. vladar, 12. pravnost, 13. Atlantsko otočje, 14. cerkevno petje, 15. kraj pri Domžalah, 16. moško ime, 19. štajerska voda, 20. prvi papež, 23. del utrdbe, 27. poljski delavec, 23. švicarsko letovišče, 29. svetopisemska oseba, 30. slovenski pisatelj, 31. ozek kos blaga, 32. žensko ime.

Navpično: 1. slovenski pesnik, 2. kača, 3. pomoč, 4. poseka, 5. drag kamen, 6. avtor geometrijske učne knjige, 7. razdobje, 8. moško ime (obratnica), 9. tosen, 17. sorodnik, 18. kraj pri Višnji gori, 19. zasmeh, 20. cerkveni čas, 21. državna blagajna, 22. jugoslovanska reka, 24. evropski polotok, 25. poljski plevel, 26. jugoslovanski denar.

REŠITEV KRIZANKE IZ 10. STEVILKE

Vodoravno: 1. Mesija, 7. TAS, 10. Italija, 11. Lipe, 12. Solun, 14. Aron, 15. Is, 16. oreh, 17. sla, 18. Jama, 20. zelot, 23. Oran, 23. Brenk, 25. Neri, 27. lopov, 29. Ana, 30. Jereka, 32. rasa, 33. dacar.

Navpično: 1. misijonar, 2. etos, 3. Saloma, 4. il, 5. Janez, 6. Alah, 7. Tir, 8. Apolon, 9. senat, 13. Uranija, 17. slepec, 19. arena, 21. Ero, 23. Bled, 24. kvar, 26. ras, 28. Oka, 31. Ra.

»Naša Zvezda« za dijake izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 8 din, za druge 15 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Strelška ul. 12/II; Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč).